

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 11g/2025

privind excepția de neconstituționalitate
a punctului 3 al articolului I din Legea nr. 228 din 31 iulie 2024 cu
privire la modificarea articolului I din Legea nr. 136/2024 pentru
modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și a Codului
contravențional)

(modificarea actului normativ care nu a intrat în vigoare)

CHIȘINĂU

24 iunie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Andrei Harbuz, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 17 ianuarie 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 24 iunie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a punctului 3 al articolului I din Legea nr. 228 din 31 iulie 2024 cu privire la modificarea articolului I din Legea nr. 136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și a Codului contravențional), ridicată de dl avocat Victor Munteanu, în interesele dlui Alexandru Triteac, în dosarul nr. 1a-690/2024, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători, format din dnii Marcel Juganari, Vitalie Pîslariuc și Ion Bulhac, de la Curtea de Apel Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 28 iunie 2024, dl Alexandru Triteac și SRL „MMD”, companie în care acesta are calitatea de administrator, au fost găsiți vinovați de corupere activă pe baza articolului 325 alin. (1) din Codul penal. Sentința a fost atacată cu apel.

4. În cadrul examinării cauzei în procedura de apel, dl avocat Victor Munteanu a ridicat, în interesele dlui Alexandru Triteac, excepția de neconstituționalitate a punctului 3 al articolului I din Legea nr. 228 din 31 iulie 2024 cu privire la modificarea articolului I din Legea nr. 136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și a Codului contravențional).

5. Printr-o încheiere din 17 decembrie 2024, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngredi accesul la justiție.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nicio pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 72 Categorii de legi

„(1) Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare.

[...]

(3) Prin lege organică se reglementează:

[...]

n) infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora;

[...].”

Articolul 74 Adoptarea legilor și a hotărârilor

„(1) Legile organice se adoptă cu votul majorității deputaților aleși, după cel puțin două lecturi.

[...].”

Articolul 76 Intrarea în vigoare a legii

”Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia.”

7. Prevederile relevante ale Legii nr. 136 din 6 iunie 2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și a Codului contravențional), în vigoare din 7 septembrie 2024, sunt următoarele:

„Art. I. Codul penal al Republicii Moldova nr.985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art. 195), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

[...]

142. Articolul 325 va avea următorul cuprins:

"Articolul 325. Coruperea activă

(1) Promisiunea, oferirea sau darea, personal sau prin mijlocitor, unei persoane publice sau unei persoane publice străine de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă ce nu i se cuvin, pentru aceasta sau pentru o altă persoană, pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sau contrar acesteia

se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1500 de unități convenționale.

[...].”

8. Prevederile relevante ale Legii nr. 228 din 31 iulie 2024 cu privire la modificarea articolului I din Legea nr.136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și a Codului contravențional), în vigoare din 16 august 2024, sunt următoarele:

„Art. I. – Articolul I din Legea nr.136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și a Codului contravențional) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2024, nr.245–246, art.353) se modifică după cum urmează:

[...]

3. Punctul 142 va avea următorul cuprins:

142. Articolul 325 va avea următorul cuprins:

"Articolul 325. Coruperea activă

(1) Promisiunea, oferirea sau darea, personal sau prin mijlocitor, unei persoane publice sau unei persoane publice străine de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă ce nu i se cuvin, pentru aceasta sau pentru o altă persoană, pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sau contrar acesteia

se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1500 de unități convenționale, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

[...]”.

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul sesizării susține că la 6 iunie 2024 Parlamentul a votat în lectură finală Legea nr. 136 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și a Codului contravențional). Modificările făcute prin această lege excludeau, *inter alia*, pedeapsa închisorii, diminuau cuantumul amenzii și excludeau răspunderea persoanei juridice pentru coruperea activă, infracțiune incriminată de articolul 325 alin. (1) din Codul penal. Potrivit dispozițiilor tranzitorii ale acestei legi, modificările, urmau să intre în vigoare la 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial, adică la 7 septembrie 2024.

10. Totuși, la 31 iulie 2024 Parlamentul a adoptat Legea nr. 228, prin care a modificat articolul I din Legea nr.136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și a Codului contravențional), deși acesta din urmă nu era încă în vigoare. Modificările făcute de Legea nr. 228/2024 au introdus, *inter alia*, pedeapsa amenzii cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate în privința persoanei juridice pentru corupere activă, infracțiune incriminată de articolul 325 alin. (1) din Codul penal. Aceste modificări au intrat în vigoare la data publicării legii în Monitorul Oficial, la 16 august 2024, adică până la intrarea în vigoare a legii pe care o modifică, *i.e.* Legea nr. 136/2024.

11. Așadar, autorul afirmă că legislatorul a modificat o lege care încă nu era în vigoare și a agravat situația persoanelor juridice care aveau o așteptare legitimă că nu vor fi sancționate pentru coruperea activă pe baza articolului 325 alin. (1) din Codul penal. Astfel, legislatorul a anulat

posibilitatea persoanelor juridice acuzate de corupere activă de a solicita aplicarea legii penale mai favorabile.

12. De asemenea, autorul susține că Legea nr. 228/2024 a fost adoptată contrar articolului 62 din Legea cu privire la actele normative, care reglementează procedura de modificare a actelor normative. Acesta afirmă că actul normativ modificat de Legea nr. 228/2024 este, de fapt, Codul penal, nu Legea nr. 136/2024. Așadar, modificările introduse de Legea nr. 228/2024 ridică o problemă și din perspectiva legalității incriminării și a pedepsei.

13. În fine, autorul excepției susține că prevederea contestată este contrară articolelor 20, 22, 72, 74 și 76 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea nr. 228 din 31 iulie 2024, ține de competența Curții Constituționale.

16. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, Curtea constată că sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție și a articolului 25 alin. (1) lit. e) din Legea cu privire la Curtea Constituțională.

17. Curtea observă că autorul sesizării a ridicat excepția de neconstituționalitate a punctului 3 al articolului I din Legea nr. 228 din 31 iulie 2024 cu privire la modificarea articolului I din Legea nr. 136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și a Codului contravențional). Curtea notează că prevederea contestată nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

18. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în cadrul apelului împotriva sentinței de condamnare pentru corupere activă pe baza articolului 325 alin. (1) din Codul penal. Astfel, Curtea admite că prevederea contestată ar putea fi relevantă în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

19. Autorul afirmă incidența articolelor 20 (*accesul liber la justiție*), 22 (*neretroactivitatea legii*), 72 (*categoria de legi*), 74 (*adoptarea legilor și a hotărârilor*), 76 (*intrarea în vigoare a legii*) din Constituție.

20. Referitor la incidența articolului 20 din Constituție, Curtea nu poate identifica în această cauză, în mod rezonabil, nicio critică de neconstituționalitate care să afirme încălcarea accesului liber la justiție. În acest sens, simpla enumerare a unor articole din Constituție nu reprezintă o veritabilă critică de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 16 din 14 martie 2024, § 15).

21. Referitor la incidența articolului 22 din Constituție, Curtea reține că acesta garantează, în concordanță cu prevederile articolului 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, principiul legalității incriminării și a pedepsei penale (*nullum crimen, nulla poena sine lege*) (a se vedea DCC nr.13 din 14 martie 2024, § 18).

22. Autorul excepției susține că prin modificarea Legii nr. 136/2024 până la intrarea ei în vigoare legislatorul a anulat posibilitatea aplicării legii mai blânde în privința persoanelor juridice pentru infracțiunea de corupere activă.

23. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că articolul 7 din Convenție interzice aplicarea retroactivă a legii penale. Cu titlu de excepție se admite aplicarea retroactivă a legii penale mai blânde. Deși nu este un principiu prevăzut în mod expres în articolul 7 din Convenție, acesta a fost stabilit pentru prima dată în cauza *Scoppola v. Italia*, 22 mai 2012, care viza modificările referitoare la pedeapsa aplicabilă. Curtea Europeană a afirmat că principiul aplicării legii penale mai blânde este consacrat în regula potrivit căreia, în cazul în care există diferențe între legea penală în vigoare la momentul comiterii infracțiunii și legile penale ulterioare adoptate până la pronunțarea hotărârii definitive, tribunalele trebuie să aplice prevederile legii care îi sunt mai favorabile acuzatului (a se vedea Avizul consultativ al Curții Europene din 29 mai 2020 pentru Curtea Constituțională a Armeniei cu privire la utilizarea tehnicii „trimiterii generale” sau a „legiferării prin trimitere” în definiția unei infracțiuni și standardele de comparație între legea penală în vigoare la momentul comiterii infracțiunii și legea penală modificată, §§ 80-81).

24. Așadar, pentru a pune în discuție aplicarea principiului legii penale mai blânde, trebuie mai întâi să se constate că există o lege adoptată după comiterea infracțiunii, în vigoare la data pronunțării hotărârii și care îi este mai favorabilă acuzatului. În acest sens, Curtea observă că legea despre care autorul pretinde că i-ar fi fost mai favorabilă, deși adoptată de Parlament, nu a intrat în vigoare. Prin urmare, articolul 22 din Constituție nu este incident în această cauză.

25. Referitor la opțiunea legislatorului de a modifica ulterior Legea nr. 136/2024 până la intrarea ei în vigoare, Curtea menționează că, pe baza articolului 72 alin. (3) lit. n) din Constituție, Parlamentul se bucură de o marjă discreționară la elaborarea politicii penale naționale, în particular atunci când decide dacă o conduită trebuie incriminată sau dacă unele fapte trebuie sancționate penal (a se vedea DCC nr. 43 din 14 mai 2024, § 28).

26. Totodată, atât Legea nr. 136/2024, cât și Legea nr. 228/2024, care o modifică parțial pe cea dintâi, sunt legi organice adoptate conform articolului 74 din Constituție.

27. De asemenea, articolul 76 din Constituție îi acordă Parlamentului prerogativa de a stabili în textul legii adoptate o dată la care aceasta va intra în vigoare. Această dată nu poate preceda data publicării legii (a se vedea DCC nr. 118 din 28 septembrie 2023, § 27).

28. Mai mult, Curtea reține că legislatorul a prevăzut posibilitatea modificării actului normativ adoptat de Parlament dacă nu a survenit data intrării în vigoare (articolul 64 alin. (4) din Legea cu privire la actele normative).

29. Astfel, referitor la criticile de neconstituționalitate invocate de autorul sesizării, Curtea reține că prin adoptarea punctului 3 al articolului I din Legea nr. 228 din 31 iulie 2024 cu privire la modificarea articolului I din Legea nr. 136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și a Codului contravențional), Parlamentul a

aționat în limitele competenței sale stabilite în articolele 72, 74 și 76 din Constituție.

30. Pe baza celor menționate mai sus, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (4) lit. d), 37, 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a punctului 3 al articolului I din Legea nr. 228 din 31 iulie 2024 cu privire la modificarea articolului I din Legea nr. 136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și a Codului contravențional), ridicată de dl avocat Victor Munteanu, în interesele dlui Alexandru Triteac, în dosarul nr. 1a-690/2024, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 24 iunie 2025
DCC nr. 72
Dosarul nr. 11g/2025*